VIDEN - VÆKST – BALANCE

DYREVELFÆRDS-RAPPORT FOR SVINESEKTOREN 2011

- Uvildig kontrol af alle danske svineproducenter

Videncenter for Svineproduktion

Ansvarlig for dyrevelfærden

Dyrevelfærd er under konstant udvikling. Målet for vores dyrs velfærd ændrer sig løbende, men ved at være i dialog med de danske svineproducenter og omverden kan vi i branchen sikre, at vores arbejde altid er til gavn for gris, producent og forbruger.

Det er i den proces, at vi nu præsenterer denne dyrevelfærdsrapport for svinesektoren. Rapporten vil blive udgivet en gang årligt med en status over de indsatsområder, branchen har fokus på samt vores forventninger til fremtiden.

Grisenes velfærd er et centralt omdrejningspunkt for den danske svinebranche. I tråd med branchens ønske om hele tiden at tage ansvar blev der i 2011 lanceret en dyrevelfærdspolitik for svinesektoren. Her blev der sat mål for fem fokusområder, som sigter mod bedre velfærd:

1. Reduktion af dødeligheden med 20 pct.
2. Antibiotikaforbruget pr. gris reduceres med 10 pct. frem til 2013
3. Løsgående søer i samtlige staldafsnit
4. Indsats mod manglende brug af sygestier
5. Fokus på godt landmandskab.

Et af redskaberne til løbende at følge op på målsætningerne er branchens kvalitetsprogram DANISH.

Formålet med kvalitetsprogrammet DANISH er at sikre og dokumentere, at danske svinebesætninger opfylder de danske lovgivnings- og branchekrav med særlig fokus på dyrevelfærd og fødevaresikkerhed. Samtidig er DANISH et kvalitetsmærke, som øger markedsadgangen for danske grise og svinekød i udlandet. Det er det uafhængige certificeringsorgan A/S Baltic Control Ltd., der har ansvaret for at kontrollere, at alle danske svinebesætninger lever op til kravene i DANISH gennem en såkaldt 3. partsaudit.

Skærpet kontrol i DANISH i 2011

I 2011 skærpede branchen kontrollen yderligere for tre centrale dyrevelfærdsområder i DANISH, fordi der var tendenser i den forkerte retning. De tre områder er:

6. Fravænningsalder
7. Pladskrav til søerne
8. Beskæftigelses- og rodemateriale.

Samtidig med den skærpede kontrol blev det indført, at svineproducenten mister sin godkendelse, hvis forholdene ikke er i orden efter første genbesøg. Konsekvensen af den manglende godkendelse er, at svineproducenten får en mindre pris for sine grise. 53 besætninger fik et genbesøg, hvoraf fem besætninger mistede certifikatet efter første genbesøg i 2011. Fire af de fem er blevet godkendt ved en ny kontrol efter at have betalt 10.000 kr. i gebyr.

Fortsat udvikling

Med de nye målsætninger og det øgede fokus på dyrevelfærden vil branchen mere målrettet kunne understøtte de svineproducenter, hvor der er brug for mere viden og andre værktøjer til at højne velfærden. For den enkelte producent er målet en øget velfærd i besætningen, samtidig med at produktionsresultaterne bliver bedre på grund af bedre håndtering af syge dyr, flere levende grise, mindre antibiotikaforbrug og generelt øget fokus på velfærden i staldene.

Branchen arbejder hele tiden på en lang række velfærdsforbedrende projekter. Det sker i samspil med offentlige forskningsinstitutioner, lokale rådgivere, private virksomheder og andre aktører i svinebranchen.

Vores mål er, at vi i de kommende år vil se en forbedring af velfærden i de danske svinestalde, samtidig med at vi bevarer et konkurrencedygtigt erhverv. Målet er sat, og alle er velkomne til at følge med i vores arbejde.

Bestyrelsen for Landbrug & Fødevarer, Svineproduktion

Status på målsætninger og skærpet kontrol
I løbet af 2011 blev der i alt foretaget 3.028 DANISH-besøg i danske svinebesætninger. På baggrund af disse besøg og opgørelser fra produktionsdata er her en status for de otte fokusområder:

1. Reduktion af dødeligheden med 20 pct.
2. Antibiotikaforbruget pr. gris reduceres med 10 pct. frem til 2013
3. Løsgående søer i samtlige staldafsnit
4. Indsats mod manglende brug af sygestier
5. Fokus på godt landmandskab
6. Fravænningsalder
7. Pladskrav til søerne
8. Beskæftigelses- og rodemateriale

1. Reduktion af dødeligheden med 20 pct.
I svinebranchen ønsker vi at sætte fokus på en reduktion af dødeligheden blandt grise. Målsætningen er derfor at reducere den gennemsnitlige dødelighed med 20 pct. blandt pattegrise, smågrise og slagtesvin inden 2020:

• Pattegrise fra 24 pct. til højst 20 pct.
• Smågrise fra 3 pct. til højst 2,5 pct.
• Slagtesvin fra 4 pct. til 3 pct.

Ved opnåelse af disse mål vil de danske svineproducenter kunne fremvise en dødelighed, der er blandt de laveste i verden, samtidig med at der produceres mange stærke grise.

I relation til søerne er der allerede vedtaget en målsætning om at nå en 25 pct. reduktion af dødeligheden fra 15,2 pct. i 2008 til 11,5 pct. i 2013. Figur 1 viser udviklingen i tallene for antallet af døde søer tilført Daka fra 2007 til og med 2011. I 2011 lå sodødeligheden således på 13,7 pct. af årssøerne sammenholdt med de 15,2 pct. som var udgangspunktet. Målet er i 2013 at nå ned på en sodødelighed på 11,5 pct. Udviklingen går i den rigtige retning, men der skal fortsat sættes fuld turbo på information om management og sygdomsforebyggelse hos alle soholdere for at nå det fastlagte mål.

Figur 1: Antallet af døde søer tilført Daka i perioden 2008 til 2011. (procenttallene over hver søjle angiver antallet døde søer i forhold til antallet af søer i de årlige svinetællinger - Danmarks Statistik)

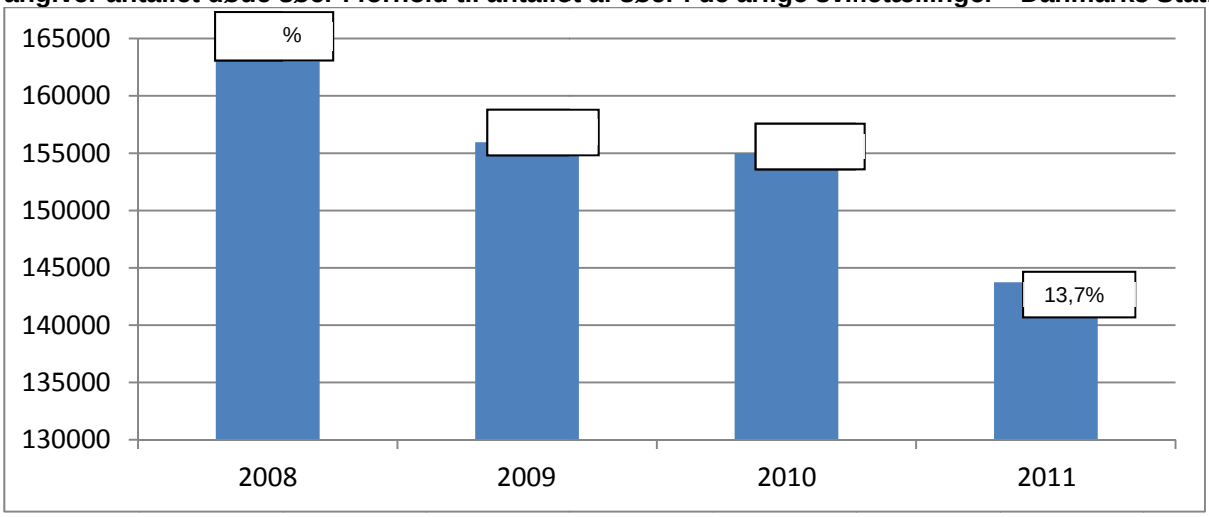

Kilde: Daka

Dødeligheden for pattegrise viser i 2011 et flot fald. Den totale pattegrisedødelighed viser et fald fra 24,2 pct. i 2009 til 23 pct. i 2011 samtidig med, at antallet af levendefødte grise er steget fra 14,2 til 14,8 stk. Det betyder, at det er lykkedes for branchen at knække kurven for pattegrisedødelighed, og at branchens målrettede indsats for at reducere dødeligheden for denne dyregruppe virker og giver resultater. Det skyldes blandt andet en intensiv informationskampagne og udviklingen af en farestaldsmanual til alle soholdere, samt en indførelsen af avlsmålet "Levende grise på dag 5" (LG5) i det danske avlssystem, som er med til at sikre stærke og levedygtige pattegrise. Effekten af LG5 forventes at være stærkt medvirkende til at dødeligheden vil blive reduceret yderligere de kommende år, således at målet om en reduktion i dødeligheden på 20 pct. inden 2020 vil blive nået. Videncenter for Svineproduktion arbejder også på metoder for at styrke soens moderegenskaber, mælkeproduktion og evne til at passe grisene, så der kan fravænnes mindst 14 sunde grise i hvert kuld.

For smågrise er det ikke lykkedes at sænke dødeligheden yderligere i 2011. Målet er en dødelighed på 2,5 pct. i 2020. En forklaring på den stigende dødelighed hos smågrisene kan være det store fald i antibiotikaforbruget siden sommeren 2010.

Branchen vil fortsætte med at styrke sit fokus på denne dyregruppe gennem rådgivning og informationskampagner for at få dødeligheden bragt ned. Det forventes, at den reducerede dødelighed hos pattegrisene vil påvirke dødeligheden hos smågrisene positivt det kommende år, men syge smågrise skal kunne behandles.

Dødeligheden for slagtesvin er faldet fra 4,1 pct. i 2009 til 3,7 pct. i 2011. Det er et flot fald og en positiv udvikling i forhold til målet om at nå en dødelighed på 3 pct. i 2020.

Tabel 1: Udviklingen i dødeligheden for pattegrise, smågrise og slagtesvin

	2009	2010	2011
Levendefødte, stk.	14,2	14,5	14,8
Dødfødte stk.	1,9	1,8	1,8
Døde i diegivningsperioden, pct.	14,0	14,2	13,9
Total pattegrisedødelighed, pct.	24,2	23,6	23,0
Døde, smågrise, pct.	2,6	2,8	2,9
Døde, slagtesvin, pct.	4,1	4,0	3,7

Kilde: Landsgennemsnit for produktivitet i svineproduktionen 2011, Videncenter for Svineproduktion

Udviklingen i dødeligheden vil blive fulgt tæt for alle dyregrupper, og der vil fortsat være fuld fokus på dette gennem rådgivning og informationskampagner til alle svineproducenter.

2. Antibiotikaforbruget pr. gris reduceres med 10 pct. frem til 2013

Den danske svinebranche har en målsætning om at reducere antibiotikaforbruget med 10 pct. pr. gris i perioden fra 2010 til 2013.

Branchen har også en klar holdning til, at valget af præparat skal ske med omtanke. Brug af fluoroquinoloner er forbudt, og branchen har vedtaget et frivilligt stop for brugen af cephalosporiner. Begge antibiotika er vigtige i behandlingen af mennesker. Målet om et lavt antibiotikaforbrug må dog aldrig hindre, at syge dyr behandles, da det kan reducere dyrevelfærden.

Det er svinesektorens holdning, at den forebyggende indsats med et godt sundhedsniveau og en løbende forbedring af staldforholdene skal prioriteres højt af den enkelte svineproducent.

På den baggrund bakker svinesektoren fuldt op om Fødevarestyrelsens 'Gult kort'-ordning til fjernelse af unødig antibiotikaanvendelse. Ordningen blev indført i sommeren 2010.

For at mindske forbruget gør branchen følgende:

- "Manual om god antibiotikapraksis" er et nyt værktøj til brug i alle besætninger
- Følger resistensudviklingen løbende i tæt samarbejde med eksperter fra universiteter og myndigheder
- Indgår i samarbejde om udvikling af nye vacciner, foderblandinger mm. for at forebygge sygdom
- Investerer i forskning af nye typer antibiotika
- Oplysningskampagner.

Figur 2. Udviklingen af forbruget af antibiotika til svin 2009, 2010 og 2011

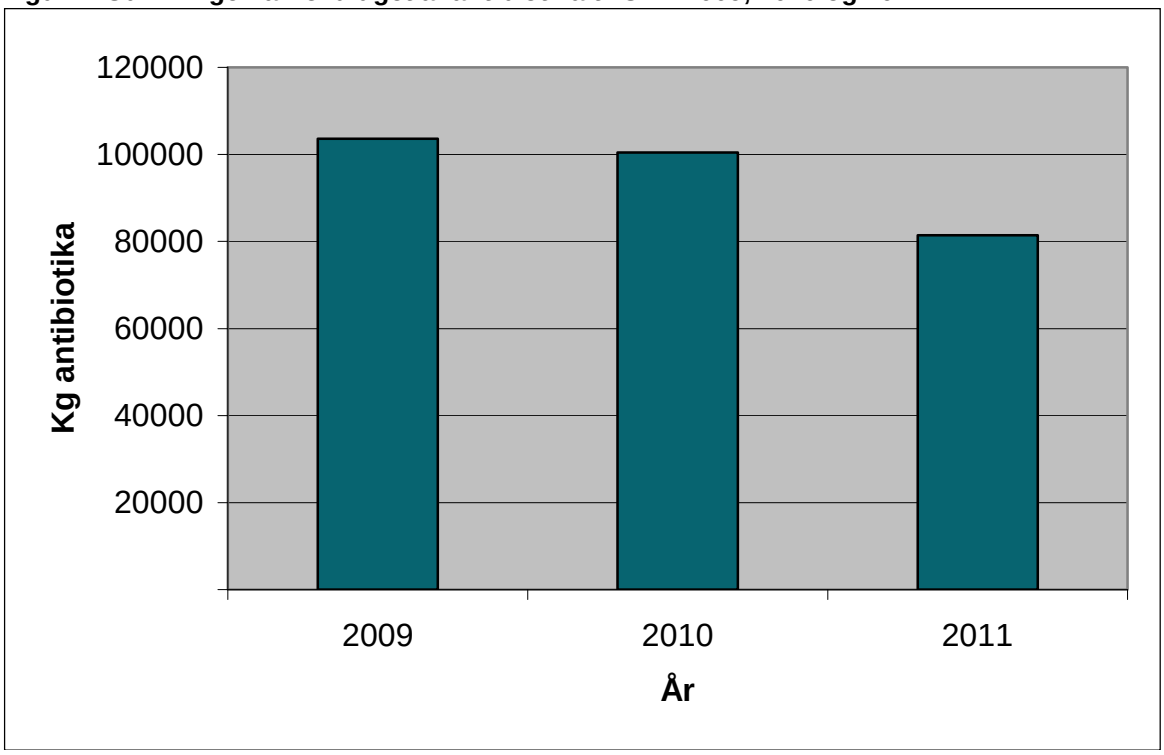

Kilde: Vetstat, 2011

I 2011 var forbruget af antibiotika til svin 21,4 pct. lavere end i 2009. Omregnet til gram antibiotika pr. produceret gris er faldet oppe på 26,3 pct., idet den samlede produktion af grise er steget i samme periode. Det er over branchens målsætning på 10 pct. mindre antibiotika pr. gris. Det er glædeligt. Vi tror, at forbruget med tiden vil finde et nyt leje.

Figur 3: Gram antibiotika pr. produceret gris i perioden 2005 til 2011

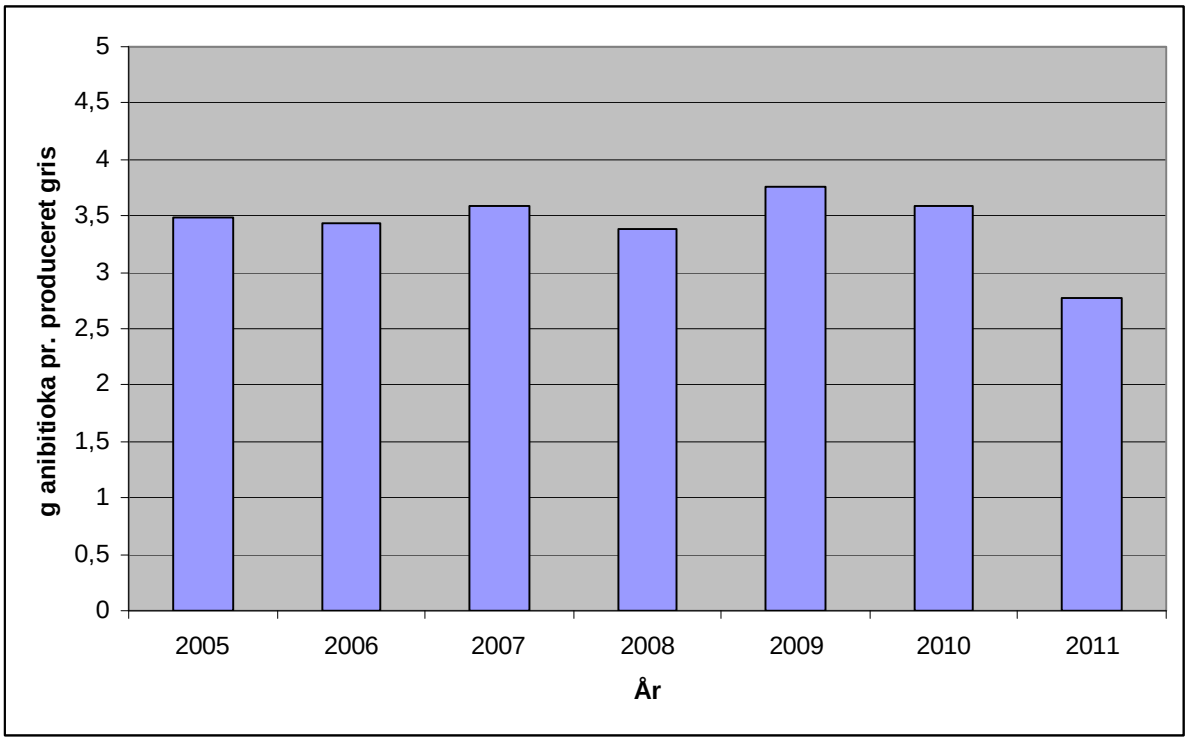

Kilde: Vetstat, 2011

3. Løsgående søer i samtlige staldafsnit

Svinebranchen har besluttet at arbejde for, at samtlige søer skal være løsgående i alle staldafsnit. Fra og med 1. januar 2013 vil alle drægtige søer være løsgående i drægtighedsstalden. Næste mål er, at 10 pct. af de diegivende søer skal være løsgående i farestalden inden 2020, og at alle søerne i løbeafdelingen skal være løsgående i nye stalde bygget efter 2021. Skiftet til løsgående søer i samtlige staldafsnit er en meget stor og omkostningskrævende indsats, og på en lang række områder er stald- og stisystemerne endnu ikke færdigudviklede til at foretage dette skridt.

Tiden frem til 2021 skal derfor bruges til at udvikle driftssikre staldsystemer, hvor balancen mellem øget velfærd for både soen og pattegrise skal findes. Branchen forventer et udviklingsforløb i lighed med udviklingen af stalde til løsgående drægtige søer. Her drev kundekrav fra det engelske marked udviklingen, hvilket betød en bedre pris til de svineproducenter, der valgte at investere i staldsystemer til løsgående drægtige søer. For at drive udviklingen i den rigtige retning er branchen i dialog med kunder verden over for at skabe efterspørgsel på kød fra grise med høj velfærd.

Samarbejde er vejen frem mod målet. Derfor opfordrer branchen myndighederne til at udvide anmeldeordningen, hvor tilpasning af eksisterende staldanlæg tillades, hvis det tilgodeser dyrevelfærden til også at omfatte fare- og løbestalde med løsgående søer. Det vil være et stærkt skridt på vejen til at sikre en incitamentsstruktur for de unge og innovative svineproducenter, der ønsker at gå foran lovgivningen og deltage i udviklingen af disse staldsystemer.

På samme vis vil vi fra branchens side opfordre til, at det bliver muligt at søge tilskud til investering i nye staldsystemer for løsgående søer i fare- og løbestaldene, som en del af Landdistriktsmidlerne.

Branchen har kendskab til, at der på nuværende tidspunkt er 1.300 farestier, svarende til 5.000 søer, hvor soen kan gå løs med sine pattegrise. Der er dog stadig et stykke vej til at nå de 10 pct. svarerende til 30.000 farestier.

Branchen vil derfor:

- Styrke det udviklingsarbejde, der allerede er i gang for at sikre, at de nye krav til opstaldning kan implementeres på en god og driftsikker måde
- Arbejde for udviklingen af en incitamentsstruktur, som skal nå målet om mindst 10 pct. løsgående diegivende søer i 2020 svarende til 30.000 farestier.

4. Indsats mod manglende brug af sygestier i 2013

Korrekt brug af sygestier giver øget dyrevelfærd og er med til at reducere antallet af dyr, der skal aflives. Branchens DANISH-kontrol kan desværre konstatere, at kravene til indretning og korrekt brug af sygestier ikke finder sted i alle besætninger, og det kan have konsekvenser for dødeligheden.

Branchen har derfor sat et mål om at sikre korrekt indrettede sygestier og korrekt brug af sygestier i DANISH-kontrollen. Målet er, at:

1. antallet af besætninger, hvor der findes dyr, der burde være aflivet, reduceres til højst 5 pct.
2. antallet af besætninger, hvor der findes dyr, der burde være sat i sygesti, reduceres til højst 10 pct.
3. antallet af besætninger, hvor der mangler sygestier, eller hvor de ikke er korrekt indrettet, reduceres fra 10 pct. til mindre end 1 pct.

DANISH har fra 1. januar 2011 skærpet tilsynet med sygestiernes antal, indretning og brugen af dem. For bedre at kunne følge op på udviklingen for disse målsætninger blev det fra og med 1. juli 2011 besluttet, at der ved hvert DANISH-besøg skulle sættes tal eller omfang på afvigelsen. For eksempel registreres der ved hvert besøg antal dyr i besætningen, der burde være sat i sygesti eller antal dyr i besætningen, der burde være aflivet.

Manglende aflivning reduceres til højst 5 pct.

I 2011 blev der i 7 pct. af besøgene fundet dyr, der skulle aflives. Det er ikke lykkedes at nå målsætningen i 2011, men udviklingen går den rigtige vej. Det er vigtigt for branchen at vide, hvor mange dyr der ved hvert DANISH-besøg reelt er tale om, og her er billedet mere positivt i de detaljerede registreringer, der er foretaget i perioden 1. juli til 31. december 2011.

Tabel: 2: Fordelingen af besætninger, hvor der blev fundet grise, der skulle aflives i procent af antal samlet besøg i perioden 1. juli til 31. december 2011

	Besætninger med sohold	Besætninger med smågrise	Besætninger med slagtesvin
Besøg i alt i perioden 1. juli til 31. december 2011	466	629	1.117
0 grise, der skulle aflives	98 pct.	95 pct.	95 pct.
1 gris, der skulle aflives	2 pct.	3 pct.	3 pct.
2 grise, der skulle aflives	0 pct.	1 pct.	1,5 pct.
3 eller flere grise, der skulle aflives	0 pct.	1 pct.	0,5 pct.

Kilde: Data fra DANISH

Samlet blev der i alt foretaget ni genbesøg i 2011 med det formål at sikre, at der er blevet fastlagt en procedure i besætningen, så der fremadrettet tages korrekt hånd om dyr, der skal aflives.

Vi forventer ikke at nå et niveau, hvor vi aldrig vil finde dyr, der skal aflives. Den gennemsnitlige besætningsstørrelse for disse besætninger er 500 søer eller 2.000 smågrise, og i besætninger af denne størrelse vil der altid opstå situationer, hvor et dyr i løbet af kort tid bliver akut syg eller situationer, hvor auditor og svineproducenten er uenige om, hvorvidt et dyr skal aflives eller ej. I perioden 1. juli 2011 til 31. december 2011 blev der i alt auditeret 2.858.872 grise. Grise, der skulle aflives, udgjorde 0,05 promille af det samlede antal grise auditeret i denne periode, svarende til 5 grise for hver 100.000 grise.

Omvendt er det meget utilfredsstillende, at der i syv slagtesvinebesætninger var tre eller flere grise, der skulle aflives. I disse tilfælde har det udløst et genbesøg, og i en række af sagerne er der yderligere taget kontakt til den lokale rådgivning eller den praktiserende dyrlæge for at sikre hurtigt opfølgning i besætningerne. Alle besætninger har efterfølgende fået rettet op på deres procedurer og er blevet godkendt ved genbesøget. Resultatet viser, at der fortsat er behov for mere information hos slagtesvineproducenterne, så det sikres, at der tages korrekt hånd om syge dyr, der skal aflives.

Manglende brug af sygestier reduceres fra 20 pct. til højst 10 pct.
DANISH-tallene for 2011 viser, at der i 16 pct. af besøgene var syge eller tilskadekomne grise, der ikke var sat i behandling eller i sygesti, men burde være det. De 16 pct. er over målsætningen, men når de besætninger med én gris ikke medregnes, så er tallet nede på 6,8 pct. Der skal tages hånd om alle dyr, men vi forventer ikke nogensinde at kunne nå ned på 0 pct., da det er levende dyr, som f.eks. kan komme til skade eller blive syge på alle tider af døgnet.

Figur 4 viser antallet af grise, der ikke var sat i sygesti ved besøget. I hovedparten af besætningerne drejer det sig om én gris, der ikke er sat i sygesti. I 3,8 pct. af besøgene var der to grise, der skulle have været i sygesti. I perioden 1. juli til 31. december 2011 blev der i alt auditeret 2.858.872 grise. Syge og tilskadekomne dyr, der skulle i sygesti, udgjorde heraf 0,07 promille, svarende til 7 grise for hver 100.000 grise.

Figur 4: Antal besøg med angivelse af antal grise, der ikke var sat i sygesti i procent af antal samlet besøg i perioden fra 1. juli til 31. december 2011

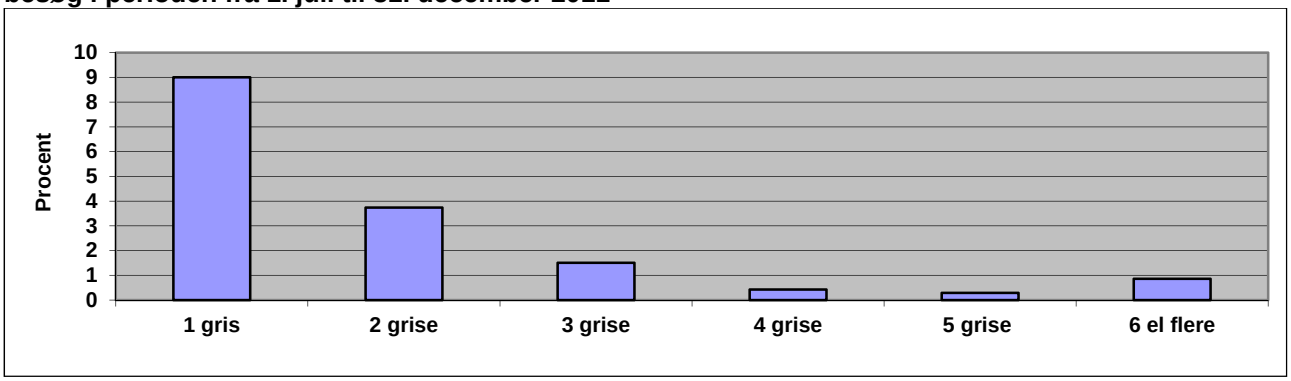

Kilde: Data fra DANISH

For at nå målet om en reduktion af manglende brug af sygestier til højst 10 pct. er der fortsat brug for en indsats i forhold til bedre management og klare procedurer for håndtering af syge dyr.

Der har i alt i 2011 været foretaget 19 genbesøg med det formål at sikre, at der fremadrettet blev taget korrekt hånd om syge og tilskadekomne grise.

Ikke-korrekt indrettede sygestier reduceres til mindre end 1 pct.
En syg eller skadekommet gris skal omgående have passende behandling og om nødvendigt sættes i sygesti. I Danmark stilles der særlige krav til indretningen af sygestierne for at sikre optimale forhold for en syg eller tilskadekommet gris. Alle sygestier skal være indrettet med blødt leje, varmekilde og mulighed for køling. DANISH-kontrollen for 2011 viste, at i 12 pct. af besøgene var ét eller flere krav til korrekt indretning af sygestierne ikke opfyldt.

Siden 1. juli 2011 har DANISH-kontrollen foretaget en detaljeret registrering af antallet af sygestier, der ikke var korrekt indrettet på besætningsniveau.

Tabel 3: Antal besøg med utilstrækkelig indrettede sygestier i procent af samlet antal besøg

	Besætninger med sohold	Besætninger med smågrise	Besætninger med slagtesvin
Besøg i alt i perioden 1. juli til 31. december 2011	466	629	1.117
Alle sygestier indrettet korrekt	87 pct.	94 pct.	92 pct.
1 sygesti utilstrækkelig indrettet	4 pct.	1 pct.	2 pct.
2 sygestier utilstrækkelig indrettet	4 pct.	2 pct.	3 pct.
3 eller flere sygestier utilstrækkelig indrettet	5 pct.	3 pct.	2 pct.

Kilde: Data fra DANISH

Tallene viser, at der fortsat skal sættes ind med information og rådgivning omkring korrekt indretning af sygestier. I 14 tilfælde var manglerne af en sådan karakter, at det udløste et genbesøg. To besætninger mistede certifikatet på denne baggrund, men fik efterfølgende tilpasset sygestierne og kunne dermed godkendes ved ét nyt besøg og mod betaling af gebyr.

5. Fokus på godt landmandskab

Branchen har fokus på godt landmandskab, og hvordan svineproducenterne kan højne velfærden.

Branchen har sat initiativer i gang, der samlet set skal hæve standarden for dyrevelfærd i de danske svinebesætninger. Vi vil sætte fokus på begrebet godt landmandskab. Blandt virkemidlerne er:

- Videncenter for Svineproduktions diskussionsmateriale "Velfærd i svineproduktionen – hvor går grænsen? " til erfagrupper, rådgivere, dyrlæger, landbrugsskoler mv., som lægger op til en grundig debat om god dyrevelfærd og grænser for behandlingen af dyr
- Videncenter for Svineproduktion har i 2011 tilbudt erfagrupper, at en uddannet velfærdskonsulent deltager i én gennemgang af besætningen og et efterfølgende erfamøde for at maksimere udbyttet af en velfærdsdiskussion. Det blev til 51 erfamøder i 2011. Dette tilbud er fortsat gældende, og i 2012 er der foreløbigt gennemført ni erfamøder, og der er 15 planlagte møder indtil videre. De over 60 erfagrupper, som indtil videre har været igennem forløbet, har meldt tilbage, at de har fået konkrete værktøjer til deres arbejde med velfærd
- Branchen ønsker, at rådgivere og dyrlæger skal kunne vejlede landmændene bedre i forhold til lovgivningen og i at bruge Egenkontrollen som et aktivt ledelsesværktøj. Videncenter for Svineproduktion vil derfor øge samarbejdet med dyrlægerne og afholde kurser for disse.

6. Fravænningsalder

Produktionsdata fra 2010 fra danske svinebesætninger viste en tendens til lavere fravænningsalder. For at være på forkant med en eventuel negativ udvikling blev det besluttet i DANISH at skærpe kontrollen med fravænningsalder for at sikre, at lovgivningens krav om en alder på min 21 dage ved fravænning bliver overholdt i alle besætninger.

Resultatet fra den skærpede kontrol viste, at 99 pct. af besætningerne overholdt kravene til fravænningsalder. I 1 pct. af de besøgte besætninger blev der fundet tegn på, at enkelte kuld pattegrise blev fravænnet for tidligt. En nærmere gennemgang viste dog, at det i hovedparten af sagerne skyldtes, at det ikke var blevet noteret korrekt, hvis soen var flyttet i sygesti, eller der var foretaget utilstrækkelige registreringer på sotavlerne for fravænningsalderen for enkelte søer. I enkelte sager har der været tale om flere søer med for tidlig fravænning og manglende dokumentation for dette. I disse tilfælde har der været foretaget genbesøg, hvor dokumentationen og proceduren for overholdelse af fravænningsalder er

gennemgået på ny. Ingen af sagerne har haft et omfang, der har ført til, at svineproducenten har mistet sit DANISH-certifikat.

Langt de fleste fravænner deres grise korrekt. Der er ingen indikation på, at der fravænnes for tidligt, men tilsyn med dette område fortsætter.

7. Pladskrav til søerne

Danske søer er blevet større og kræver derfor mere plads for at kunne lægge sig og rejse sig uden besvær i deres bokse. Der er desværre få besætninger, hvor boksene ikke er blevet skiftet ud eller justeret til at ”rumme” de større søer.

I 1 pct. af besøgene svarende til fem besætninger har der været søer, hvor pladskravene til soen ikke har været opfyldt. I to tilfælde har det været så alvorligt, at det har medført genbesøg. Her er det blevet kontrolleret, at inventaret er blevet rettet til, så alle søerne har tilstrækkelig plads til at rejse sig, lægge sig og at hvile sig. En besætning fik i 2011 frataget sit certifikat på denne baggrund, men fik efterfølgende tilpasset boksene og kunne dermed godkendes ved ét nyt besøg og mod betaling af gebyr.

Fra 1. januar 2013 sker der yderligere forbedringer på dette område, da de drægtige søer skal være løsgående. Branchen vil dog fortsætte sit fokus på farestalden og løbeafdelingen, hvor søerne fortsat står i bokse.

8. Beskæftigelses -og rodemateriale

Danmark er det eneste land i verden, hvor der både er krav om tildeling af beskæftigelses- og rodemateriale, og hvor det kun er tilladt at bruge materialer af naturlig oprindelse som f.eks. træklodser, halm, spagnum eller kompost. De naturlige materialer bliver hurtigt spist eller slidt op, og derfor er det en udfordring for mange svineproducenter at sikre tilstrækkelig adgang til materialet for alle grise.

DANISH-kontrollen viser, at der i 22 pct. af besøgene ikke har været tildelt tilstrækkelige mængder beskæftigelses- og rodemateriale. Det er primært i slagtesvinebesætningerne, hvor der tildeles utilstrækkelige mængder.

Tabel 4: Antal besætninger med tilstrækkeligt, utilstrækkeligt eller helt utilstrækkeligt tildeling af beskæftigelses- og rodemateriale i procent af antal besætninger i alt i perioden 1. juli til 31. december 2011

	Besætninger med sohold			Besætninger med smågrise	Besætninger med slagtesvin
	Farestalden	Løbe-kontrolafdeling	Drægtighedsstalden		
Besøg i alt i perioden 1. juli til 31. december 2011	466	466	466	629	1.117
Tilstrækkeligt B&R	98 pct.	98 pct.	99 pct.	85 pct.	78 pct.
Utilstrækkeligt B&R	1 pct.	0 pct.	0 pct.	2 pct.	3 pct.
Helt utilstrækkeligt B&R	2 pct.	2 pct.	1 pct.	13 pct.	18 pct.

Kilde: Data fra DANISH

I 13 besætninger har det udløst et genbesøg, hvor auditor har kontrolleret, at der er taget hånd om problemet, og at der er fastlagt en procedure i besætningen, der sikrer, at grisene fremadrettet får tildelt tilstrækkeligt med materiale.

Fakta om DANISH-kontrollen
Kvalitetsprogrammet DANISH omfatter mere end 95 pct. af den samlede danske svineproduktion. Hvert år foretages der over 3.000 besøg, hvor besætningen og dokumentationen for bedriften bliver gået igennem af en uafhængig kontrolinstans. Det er det uafhængige certificeringsorgan Baltic Control Ltd., der har ansvaret for at besøge og godkende alle danske svinebesætninger. Baltic Control Ltd har i alt 8 auditorer, der er særligt uddannet til at foretage denne kontrol.

Det fremhævede gentagelse et af stederne skal slettes

Sådan foregår kontrollen
Certificeringsorganet Baltic Control Ltd. besøger alle besætninger minimum hvert tredje år, hvor besætningen og dokumentationen for bedriften bliver gået igennem sammen med besætningsejeren.

Når certificeringsorganet udfører kontrollen, kan de give enten:

1. Kritisk kommentar med krav om umiddelbar handling
2. Krav om indsendelse af dokumentation i form af billeder eller skriftlig dokumentation før besætningen kan godkendes
3. Krav om genbesøg inden for 3 måneder, hvor det kontrolleres, at forholdene er bragt i orden, før besætningen kan godkendes.

Besætninger, der enten har indsendt dokumentation, eller hvor der bliver foretaget genbesøg, kan blive udtrukket til nyt DANISH-besøg inden for 1 år for at sikre, at forholdene fortsat er i orden. Dertil kommer, at der foretages uanmeldt besøg i 10 pct. af de besætninger, der producerer grise til det engelske marked, hvor der gælder særlige krav til foder og opstaldning af drægtige søer.

Kontrol af kontrollen
DANAK, som er Danmarks nationale akkrediteringsorgan udpeget af Sikkerhedsstyrelsen under Økonomi- og Erhvervsministeriet foretager jævnligt kontrol af Baltic Control Ltd., hvor det kontrolleres, at kontrollen udføres korrekt. Det foregår enten som besætningsbesøg, hvor de følger en eller flere af kontrollørerne eller som kontorbesøg, hvor sagsbehandlingen og procedurerne for ordningen bliver sikret administreret korrekt.

Den grundige kontrol af Baltic Control Ltd. er med til at sikre, at der udføres en ensartet kontrol hos alle danske svinebesætninger, og at auditorerne er korrekt uddannet til at foretage kontrollen. Baltic Control Ltd. holder hver måned et kalibreringsmøde for alle auditorer, hvor vanskelige kontrolpunkter drøftes, og hvor der sikres en ensartet kalibrering af alle auditorer. Videncenter for Svineproduktion bistår med ekspertviden i den faglige kalibrering af auditorerne.

Kom og besøg en svineproducent

Voresmad.dk
http://voresmad.dk/Rundt_om_vores_mad/Besoeg_madens_verden.aspx

Åben stald
http://map.danskesvineproducenter.dk/index.php

Skoleklasser på gårdbesøg
http://www.skolenoglandbruget.dk/Grundskole/Ekskursion/Gaardbesoeg.aspx

Videncenter for Svineproduktion
Axeltorv 3
1609 København V www.vsp.lf.dk